परिशिष्टे

अ) मराठी विषयाच्या अध्यापकांसाठी प्रश्नावली

ब) प्रश्नावली भरून देणाऱ्या अध्यापकांची आणि त्यांच्या उच्चमाध्यमिक विद्यालयांची नावे

क) मुलाखत प्रश्नावली

ड) मुलाखत घेतलेल्या अध्यापकांची यादी

इ) पाठ निरीक्षण सूची

फ) दिलेल्या मूल्यांव्यतिरिक्त पाठातून प्रतिबिंबित होणारी आणखी काही मूल्ये

परिशिष्ट - अ

मराठी विषयाच्या अध्यापकांसाठी प्रश्नावली

संशोधन विषय :

" उच्च माध्यमिक स्तरावरील मराठीच्या पाठयपुस्तकांच्या अध्यापनाचा मूल्यशिक्षणाच्या संदर्भात चिकित्सक अभ्यास "

प्रश्नावली भरण्याविषयी सूचना :

१) काही प्रश्नांच्या विधानांपुढे ' होय ' किंवा ' नाही ' असे दोन पर्याय आहेत त्यापैकी योग्य पर्याय ठेवावा, नको असलेल्या पर्यायावर फुली करावी.

२) काही ठिकाणी कारणे दिलेली आहेत. योग्य कारणांपुढे (✓) अशी खूण करा.

३) दिलेली कारणे-विधाने यांच्या व्यतिरिक्त अधिक माहिती द्यावयाची असल्यास ती त्या त्या प्रश्नाखाली मोकळ्या सोडलेल्या जागी थोडक्यात, मुद्देसूद द्यावी.

-00-00-00-00-00-

१) प्राध्यापकाचे नाव : श्री.-श्रीमती - - - - - - - - - - - - - - - - - -

२) शैक्षणिक पात्रता : - - - - - - - - - - - - -

३) व्यावसायिक पात्रता : - - - - - - - - - - - -

४) उच्च माध्यमिक शाळेचे नाव व पत्ता : - - - - - - - - - - - - - - - -
- -

५) मराठी विषय शिकविण्याचा अनुभव - - - - - - - - वर्षे

६) पदवी परीक्षेचे विषय :

प्रमुख -

गौण -

७) पदव्युत्तर परीक्षेचे विषय :

प्रमुख :

गौण :

८) बी.एड्.-डी.एच.ई. असल्यास निवडलेल्या अध्यापन पध्दती

१) - - - - - - - - - - - - -

२) - - - - - - - - - - - - -

९) मूल्यशिक्षणविषयक सेवांतर्गत प्रशिक्षण घेतले आहे काय ? होय-नाही

घेतले असल्यास त्याचा कालावधी :

ठिकाण :

१०) सेवांतर्गत प्रशिक्षण वर्गाच्या आयोजकाचे नाव : - - - - - - - - - - -

११) मूल्यविषयक सेवांतर्गत प्रशिक्षण वर्ग नेमक्या कोणत्या विषयासाठी आयोजित केला होता ?

- -

सूचना

पुढे इयत्ता ११ वी व १२ वीच्या पाठ्यपुस्तकातील प्रत्येक पाठामधून प्रतिबिंबित होणाऱ्या मूल्यांची यादी असलेली पुरवणी जोडलेली आहे. इयत्ता ११ वी ला शिकविणाऱ्या शिक्षकांनी इयत्ता ११ वीची व इयत्ता १२ वीला शिकविणाऱ्या शिक्षकांनी इयत्ता १२ वीची पुरवणी भरून द्यावी.

१२) खाली इयत्ता ११ वीच्या मराठीच्या गद्य पाठांची नावे व त्यापुढे त्यांतून प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये दिली आहेत. या व्यतिरिक्त आणखी काही मूल्ये प्रतिबिंबित होत असतील तर त्या त्या पाठांपुढे रिकाम्या जागी लिहा.

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये	स्तंभ ३ मध्ये नमूद केलेल्या मूल्यांव्यतिरिक्त प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये
१.	२.	३.	४.
१.	पाखाल बालक पांगुरवणे	कर्तव्यदक्षता, गुण-ग्राहकता, वात्सल्य.	भक्ती
२.	फौज भागीरथीच्या पार गेली	शौर्य, पराक्रम, कारुण्य, ऐतिहासिक घटनांचे ज्ञान.	
३.	इष्ट असेल ते बोल-णार व साध्य असेल ते करणार	सामाजिक ऐक्य, प्रामाण्यवादी दृष्टिकोन, सामाजिक बदलाची जाणीव, सामाजिक सुधारणा-वादी दृष्टिकोन, आत्मसन्मान.	
४.	तीन चंद्र	ऐतिहासिक घटनांचे ज्ञान, निसर्ग प्रेम.	[illegible]
५.	आमची कैफियत	स्त्री-पुरुष समता, सामाजिक समता.	[illegible]
६.	आम्ही युग बनवि-णारे आहोत	दातृत्व, सर्वोदय, आत्म-निरीक्षण, आत्मसन्मान, कर्तव्यबुध्दी, श्रेष्ठवारशाचे जतन, आशावाद.	
७.	मोत्यांचे पीक	संपत्तीच्या मोहाचे दुष्परिणाम, प्रेम, मानवता, नि:स्वार्थता, पावित्र्य.	[illegible]

१.	२.	३.	४.
८.	न्या. महादेव गोविंद रानडे	मानवनिष्ठा, मानवधर्म, देशहित, आत्मसन्मान, देशप्रेम, सामाजिक सुधारणावादी दृष्टिकोन, व्यासंग, राजकीय जागृती, द्रष्टेपणा, मुत्सद्देगिरी, मानवमुक्ती.	
९.	कोलंबो दर्शन	जिज्ञासा, निरीक्षण, आत्मसंवेदन.	
१०.	सामाजिक लोकशाहीचे प्रणेते : डॉ.बाबा-साहेब आंबेडकर	सार्वजनिक ध्येयनिष्ठा, स्वातंत्र्य, बंधुभावात्मक सहानुभूति, समता, ऐक्य, आदराची व समतेची भावना, बंधमुक्त समाज, सामाजिक लोकशाही, भेद-विरहित समाज.	
११.	नागोबा पाठक	अपराभूत मनोवृत्ती, सहनशिलता, कुटुंब वत्सलता, शौर्य, बलो-पासना, परोपकार, स्वभावातील कणखरपणा.	
१२.	हे जग मी सुंदर करून जाईन	सूक्ष्मनिरीक्षण, जिद्द, गौरव, आत्मसन्मान, विधायक कार्याची ओढ, नवनिर्मिती, सहानुभूती, स्नेह, अध्ययन, प्रगतीचे तत्त्व, दीर्घोद्योग	
१३.	झाडीचे दिवस	अध्ययनातील नियमितपणा, निसर्ग प्रेम, इतिहासाचा सार्थ अभिमान	
१४.	वाट	कर्तव्यपालन, मातृप्रेम, वात्सल्य, सामाजिक बांधिलकी.	

१.	२.	३.	४.
१५.	'माणूस' ची जन्मकथा	गरिबांविषयी आपुलकी, प्रेम, माणुसकी, परोपकार, अन्यायाचा प्रतिकार, शौर्य, पराक्रम, मित्रता, उदारमतवाद, पुरोगामी विचार, सहानुभूति, सर्वधर्मसमभाव.	प्रामाणिकपणा
१६.	अंतराळ शोध	संशोधनवृत्ती, जिज्ञासा, जिद्द, कुतूहल, सैरदाण, विज्ञान अभिरूची.	साहस
१७.	जहाज फुटले आहे	दारिद्र्याचे दुष्परिणाम, बेकारीचे दुष्परिणाम, समाजहित, राष्ट्रहित, सामाजिक समता, आर्थिक समता, विषमतेविरूध्द चीड, आशावाद, प्रयत्नवाद, राष्ट्रीय ऐक्य.	
१८.	पाणी	आशावाद, प्रयत्नवाद, समस्या निर्मूलन, विषमतेचे दु:ष्परिणाम.	वृक्षसंवर्धन
१९.	वर्तुळ	निसर्ग-मानव संबंध, निसर्गाशी तादात्म्य, आंतरिक समाधान, निर्व्याज आनंद.	
२०.	चूल आणि महाल	स्वजनांविषयी आत्मियता, स्वजनांविषयी सहानुभूति, सामाजिक बांधिलकी, गुंडगिरी विषयी तिरस्कार.	अज्ञान व गुलामगिरी विषयी तिरस्कार

१३) खाली इयत्ता ११ वीच्या मराठीच्या पद्य पाठांची नावे व त्यापुढे त्यातून प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये दिली आहेत. या व्यतिरिक्त आणखी काही मूल्ये प्रतिबिंबित होत असतील तर त्या त्या पाठापुढे रिकाम्या जागी लिहा.

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये	स्तंभ ३ मध्ये नमूद केलेल्या मूल्यांव्यतिरिक्त प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये
१.	२.	३.	४.
१.	अभय आणि सत्त्वसंशुध्दी	अभय, सत्वशुध्दी, दैवी संपत्ती, अद्वैतभाव.	
२.	उत्तमाचा पायी अखिजे	कुसंगतीचे दुष्परिणाम, सुसंगतीचे महत्व.	
३.	संतवाणी -		
	अ) ताटीचे अभंग	सहनशीलता, योग्यतेची जाणीव, धिटाई, लोकोध्दार कार्यात प्रोत्साहन, षड्रिपूंवर विजय.	
	आ) भारूड	मनोविकारांचे दमन, षड्रिपूंवर विजय.	
	इ) अभंग	परमेश्वराची ओढ, ईश्वर-प्राप्तीचा आनंद, प्रपंचातील परमार्थ.	
४.	युध्द वर्णन	शौर्य, पराक्रम.	
५.	देशभाषा घडिले लेणे	स्वभाषा प्रेम, मातृभाषेचा सार्थ अभिमान.	
६.	अंधार नगरी बेबंद	अन्यायची चीड, अन्यायाला विरोध, कर्तृत्व.	

१.	२.	३.	४.
७.	हरपलेले श्रेय	श्रेयाचा शोध, निसर्ग सान्निध्यात निजश्रेयाचा शोध, मोक्षाची ओढ, अनंताचा शोध.	
८.	चाफा	शुध्द प्रेमभावना, उदात्त प्रेम.	
९.	फुले वेचिली पण	निष्प्रेमजीवनाची खंत, सहृदयता, मानवता.	
१०.	उशिराचा पाऊस	क्षमाशीलवृत्ती, स्वागतशील वृत्ती, निसर्ग प्रेम.	
११.	दिवाळी आले भरते ग	निसर्गाशी तादात्म्या, निसर्ग प्रेम, निसर्ग ओढ, रसिकता.	
१२.	झोपली ग कुणी बाळे	मानवीमूल्यांच्या ऱ्हासाबद्दल वेदना, महायुध्दाचे दुष्परिणाम, यंत्रसंस्कृतीचे दुष्परिणाम.	
१३.	कसा मी कळेना	आत्मनिरीक्षण, आत्मशोध, आत्मानुभूती, स्वत्वाची जाणीव.	
१४.	जगण्याचं पात्र	उन्नत जीवन, जीवनातील उत्कटता.	
१५.	अंतराळ उले	निसर्गप्रेम, नवजीवनाची प्रतिक्षा, आर्तता.	
१६.	आभाळ	अन्याय प्रतिकार, समग्रक्रांती, जिद्द, आत्मविश्वास, सहजीवन.	
१७.	लमक झापक झाडांतून	रसिकता, निसर्ग प्रेम	
१८.	कबीरा	हिंदु-मुस्लिम एकता, मानवता, चिरंतनत्व.	
१९.	माझ्या डोळ्यां-समोरून	चिंतनशीलता, आशावाद, जिद्द, ग्रामीण स्त्री जीवनातील दु:खांची जाण, सहनशीलता.	
२०.	माथा व हात	स्वबळावर स्वकर्तृत्वाची घडण, दैववादी मनोवृत्तीची पराभूतता.	

१४) खाली इयत्ता १२ वीच्या मराठीच्या गद्य पाठांची नावे व त्यापुढे त्यातून प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये दिली आहेत. या व्यतिरिक्त आणखी काही मूल्ये त्या पाठातून प्रतिबिंबित होत असतील तर त्या त्या पाठापुढे रिकाम्या जागी लिहा.

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	पाठातून प्रतिबिंबत	स्तंभ ३ मध्ये नमूद केलेल्या मूल्यां- व्यतिरिक्त प्रति- बिंबित होणारी मूल्ये
१.	२.	३.	४.
१.	माळेकराचा दृष्टांत	न्याय.	
२.	आरमार	दूरदृष्टी, स्वराज्यनीति, राष्ट्रपुरुषांबद्दल आदर.	
३.	शिक्षण सर्वांना मिळाले पाहिजे	स्वातंत्र्य, समता, मानवता, विश्वबंधुत्व, ज्ञानप्रसार.	
४.	जशी संस्कृती तसे हत्यार	वैज्ञानिक प्रगती, सामाजिक प्रगती, अहिंसा, सहनशीलता.	
५.	माणूस जगतो कशासाठी ?	जीजिविषा, जीवनासक्ती, ध्येयनिष्ठा, कलेचे जीवनातील महत्व.	
६.	क्रांतिप्रवण तरुण	शौर्य, साहस, सेवा, परोपकारी वृत्ती, पावित्र्य, शिस्त, विवेक-युक्त नविनता, आशावाद, जीवननिष्ठा, पूज्यबुध्दी, गरीबां-विषयी आपलेपणा, सामाजिक समता, समाजहित, तत्परता-तेजस्विता-तपस्विता, मानव्याचे स्वराज्य	
७.	आचार्य दर्शन	गुरुनिष्ठा, गुरु श्रध्दा, जिज्ञासा, ज्ञानप्राप्तीची ओढ, निसर्गातील ईश्वरी अस्तित्व.	

१.	२.	३.	४.
८.	स्वत मजुरीत मस्त	मातृप्रेम, सहृदयता, सामान्यांविषयी ओढ, उद्योगीवृत्ती, सहजीवन, अहिंसा, स्वातंत्र्य प्रेम, असीम त्याग, राष्ट्रभक्ती व राष्ट्रीय एकात्मिता.	
९.	भिक्षामिसे जन परीक्षावे	रूढी व अंधश्रध्दा निर्मूलन, सदुपदेश, सत्पुरूषांबद्दल आदर, स्वच्छता, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, समाज शिक्षण.	
१०.	धाटनरचा जंगल सत्याग्रह	अन्यायाचा प्रतिकार, स्वातंत्र्य प्रेम, शांतता, मानवता, सत्याग्रह.	
११.	विष्णुपंत कुलकर्णी	नेतृत्व, निडरता, लढाऊबाणा, जीविविषा, गरिबांविषयी आपुलकी, सामाजिक न्याय.	
१२.	मी : माणिकराव पाटील	स्वतंत्र विचार पध्दती-विचारातील सूज्ञपणा, स्वभावातील मनमोकळेपणा, अनुभव व निरीक्षण यातून शिक्षण-गुणग्राहकता.	
१३.	हा माणूस आहे की राक्षस ?	समाजहित, समाजकल्याण, मानवता, जिज्ञासा, त्याग, धाडस.	
१४.	बहुरूपी	लोकसंस्कृती विषयी ज्ञान, आस्था, लोककलाकारांचा परिचय.	
१५.	गड्या आपुला गाव बरा	माणुसकी, स्वदेश प्रेम, जिव्हाळा, स्वसंस्कृती प्रेम.	
१६.	मजल्याचं घर	अस्मितेची जाणीव, जिद्द, ममता, जिव्हाळा, कर्तृत्व, परंपरा विरोध, कुटुंब वत्सलता.	
१७.	बुलाखराव बाप्पू	सामाजिक बांधिलकी, पारंपारिक रीतिरिवाजांचे महत्त्व.	

१.	२.	३.	४.
१८.	चाफा	निसर्ग प्रेम.	
१९.	संगणक आणि आपण	सामाजिक बदलाची जाणीव, विज्ञानविषयक अभिरुची, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, विकास-विषयक ज्ञान.	

१५) खाली इयत्ता १२ वीच्या मराठीच्या पद्य पाठांची नावे व त्यापुढे त्यातून प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये दिली आहेत. या व्यतिरिक्त आणखी काही मूल्ये या पाठातून प्रतिबिंबित होत असतील तर त्या त्या पाठापुढे रिकाम्या जागी लिहा.

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	पाठातून प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये	स्तंभ ३ मध्ये नमूद केलेल्या मूल्यां-व्यतिरिक्त प्रतिबिंबित होणारी मूल्ये
१.	२.	३.	४.
१.	शांताचे या घरा	मातृभाषेविषयी प्रेम, संतवृत्ती, परमार्थ ज्ञान, शांतता, भक्ती, नम्रता, श्रोत्यांशी जवळीक.	
२.	संतवाणी		
	अ) नामदेव	भक्ती, ईश्वरनिष्ठा, समता, संतवृत्ती.	
	आ) नरहरी सोनार	भक्ती.	
	इ) चोखामेळा	समता.	
	ई) एकनाथ	अंधश्रध्दा निर्मूलन.	
	उ) तुकाराम	आत्मोध्दार.	

१.	२.	३.	४.
३.	धाव धाव गा श्रीपती	भक्ती, परमेश्वराची आळवणी-प्रार्थना, अद्वैतभाव, दुष्टांचे पारिपत्य, सज्जनांचे संरक्षण.	
४.	घनश्याम सुंदरा	निसर्गवर्णन, भक्ती, ईश्वरी गुणगान, कर्तव्यनिष्ठा.	
५.	झपूर्झा	असामान्याचा अलौकिक अनुभव.	
६.	रुद्रास आवाहन	अशुभाचा संहार.	
७.	माझी माय सरसोती	निसर्गातील ईश्वरी अस्तित्व सौंदर्यानुभव	
८.	चिंतातुर जंतू	सृष्टितील भव्यता व सौंदर्य शोध.	
९.	या दु:खाच्या कढईची...	सहनशीलता, संयम	
१०.	शासन	अध:पतनाची खंत, आत्मविश्वास.	
११.	आईपणाची भीती	आत्मोध्दार, मानवता.	
१२.	पाऊस	निसर्ग प्रेम.	
१३.	शापित मी मागतो	लौकिक जीवनाची ओढ, स्वार्तऱ्याची ओढ.	
१४.	जाईन दूर गावा	निर्मोहिपणा.	
१५.	बाप रे	आर्थिक समता-समाजवादी समाजरचना.	
१६.	आता	समाजजीवनाची ओढ (एकाकीपणाचे दु:ख)	
१७.	फिर्याद	सामाजिक न्याय, स्त्री-पुरूष समता.	
१८.	खापराचे दिवे	आशावाद.	

१.	२.	३.	४.
१९.	गढी	समता, सामुहिक शक्तीचे महत्व, पारंपारिकतेला विरोध.	
२०.	माझ्या शब्दांनी	स्वातंत्र्य, समता, विश्वबंधुत्व.	

१६) प्रत्येक पाठाची वर दिलेली मूल्य विद्यार्थ्यांमध्ये संक्रमित करण्याकरता त्या त्या पाठाचे अध्यापन करताना आपण जाणिवपूर्वक प्रयत्न करता का ? होय-नाही

१७) प्रयत्न करीत असल्यास कोणते प्रयत्न करता त्याची माहिती थोडक्यात द्या.

- -

- -

१८) प्रयत्न करीत अ नसल्यास त्याची पुढील पैकी कोणती कारणे संभवतात ?

अ) मूल्ये ही मुद्दाम संक्रमित करावी लागत नाहीत, ती आपोआप संक्रमित होतात.

ब) मूल्याधारित प्रश्न परीक्षेत विचारले जाते नसल्याने त्यादृष्टीने अध्यापन केले जात नाही.

क) मूल्यसंक्रमणावर भर दिल्यास अभ्यासक्रम वेळेत पूर्ण होत नाही.

ड) पाठ्यपुस्तकातील पाठांचे अध्यापन करीत असताना त्यातील मूल्ये विद्यार्थ्यांत संक्रमित करणे हे शिक्षकाकडून अपेक्षित नाही.

इ) मूल्यांचा दैनंदिन जीवनात उपयोग होत नाही.

या व्यतिरिक्त आणखी काही कारणे असल्यास ती खालील जागेत नमूद करावीत :

- -

- -

- -

१९) पाठात अंतर्भूत असलेली मूल्ये अध्यापनातून यावीत यासाठी शिक्षकांना हस्तपुस्तिका आवश्यक आहे का ? होय-नाही

२०) उत्तर ' होय ' असल्यास हस्तपुस्तिकेचे स्वरूप कसे असावे ?

- -

- -

२१) मराठीच्या पाठ्यपुस्तकांच्या अध्यापनाच्या अनुषंगाने आपण मूल्ये रुजविण्यासाठी काही उपक्रम घेता कां ? होय-नाही

घेत असल्यास कोणते ?

- -

- -

२२) आपण संक्रमित करू इच्छिणारी मूल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये किती प्रमाणात संक्रमित होतात ? (दिलेल्या पर्यायांपैकी फक्त एका समोर बरोबर अशी खूण करावी.)

	बरोबर खूण करण्याची जागा
संपूर्णपणे	....
ब-याचशा प्रमाणात	....
सांगता येत नाही	....
अल्प प्रमाणात	....
अजिबात नाही	....

२३) मूल्यसंक्रमण करण्यास कोणकोणत्या अडचणी येतात ?

- -

- -

२४) या अडचणींवर आपल्या मते कशाप्रकारे मात करता येईल ?

- -

- -

२५) मूल्ये संक्रमित होत नसतील तर त्याची खालीलपैकी कोणती कारणे संभवतात ?

अ) केवळ ३५ वा ४० मिनिटांच्या तासात मूल्यसंक्रमण करणे अशक्य ठरते.

ब) मूल्यसंक्रमण म्हणजे विद्यार्थ्यांतील भावनिक बदल असल्याने तो तात्पुरत्या स्वरूपाचा असतो.

क) केवळ तेवढ्या तासापुरते, त्या भावनिक वातावरणात विद्यार्थ्याला ते मूल्य योग्य वाटते पण वातावरणा बदलताच विद्यार्थ्यांच्या मन:प्रवृत्तीत पुन्हा बदल होतो.

ड) काहीवेळा विद्यार्थ्याला प्रत्यक्षात, व्यवहारात , समाजात संक्रमित केलेल्या मूल्यांच्या विरूद्ध अनुभव आल्याने त्याची मते पुन्हा बदलतात व त्याचे ठिकाणी ती मूल्ये स्थिर होत नाहीत.

इ) मूल्यसंक्रमण होण्यासाठी ` आदर्शांची ` गरज असते व हे ` आदर्श ` कुटुंब, शाळा, समाज यातून प्रत्येक वेळी, आवश्यक तेव्हा उपलब्ध होतीलच असे नाही.

या व्यतिरिक्त आणखी काही कारणे असल्यास ती खालील मोकळ्या जागेत लिहावीत.

- -

- -

२६) विद्यार्थ्यांमध्ये संक्रमित होणाऱ्या मूल्यांचे मूल्यमापन करावे काय ? होय-नाही

उत्तर `होय` असल्यास कसे करावे ?

- -

- -

उत्तर ` नाही ` असल्यास त्याची कारणे कोणती ?

- -

- -

२७) मूल्यांचे मूल्यमापन करताना त्याच्या नोंदी कशाप्रकारे ठेवाव्यात ?

- -

- -

२८) मूल्यांचे मूल्यमापन आणि परीक्षा यांचा संबंध जोडावा काय ? होय-नाही

उत्तर ` होय ` असल्यास कसा जोडावा ?

- -

- -

२९) प्रस्तुत संशोधनाच्या संदर्भात वर विचारण्यात न आलेली तथापि प्रस्तुत संशोधनाला उपयुक्त ठरेल अशी आणखी काही माहिती द्यावयाची असल्यास ती कृपया खाली द्यावी.

- -

- -

- -

- -

- -

आपल्या सहकार्याबद्दल मन:पूर्वक धन्यवाद.

परिशिष्ट - ब

प्रश्नावली भरून देणाऱ्या अध्यापकांची आणि त्यांच्या उच्च माध्यमिक विद्यालयांची नावे

अध्यापकाचे नाव	उच्च माध्यमिक विद्यालयाचे नाव
१) श्री. दिवटे एस.एच.	श्री. स्वामी रामानंद भारती ज्यु. कॉलेज, तासगाव
२) श्री. पाटील एम.एच.	-,,-
३) श्री. काळे जे.टी.	विद्या निकेतन ज्यु. कॉलेज, तासगाव.
४) श्री. कुलकर्णी व्ही.बी.	आर्टस्, कॉमर्स, सायन्स ज्यु. कॉलेज, तासगाव
५) श्री. पाटणे वाय.बी.	-,,-
६) श्री. बिजली ए.वाय.	आर्टस्,कॉमर्स,सायन्स ज्यु.कॉलेज,रामानंदनगर ता. तासगाव
७) श्री. बाबर एस.व्ही.	-,,-
८) श्री. माने बी.डी.	-,,-
९) श्री. माने, डी.ए.	-,,-
१०) श्री. चव्हाण एस.बी.	प्रतिनिधी ज्यु. कॉलेज, कुंडल, ता.तासगाव
११) श्री. देशमुख के.डी.	महावीर पांडुरंग साळवे विद्यामंदिर, मणेराजुरी, ता. तासगाव
१२) श्री. गायकवाड जे.डी.	लक्ष्मणराव किर्लोस्कर ज्यु. कॉलेज, पलूस, ता. तासगाव
१३) श्री. माळी एस.एस.	-,,-
१४) श्री. पाटील के.व्ही.	महात्मा गांधी विद्यालय व ज्यु. कॉलेज, सावळज, ता. तासगाव
१५) श्री. चव्हाण डी.बी.	वसंतराव पाटील ज्यु. कॉलेज, मांजर्डे, ता. तासगाव

परिशिष्ट - क

मुलाखत प्रश्नावली

प्रश्न १ : आपण दैनंदिन पाठाची जी टाचणे काढता ती काढतांना पाठात कोणती मूल्ये अनुस्यूत आहेत याचा शोध घेऊन त्याची नोंद पूर्वनियोजनात केली जाते का ?

प्रश्न २ : शाळेतून मूल्ये जाणीवपूर्वक संक्रमित केली जातात याबद्दल आपला काय अभिप्राय आहे ?

प्रश्न ३ : प्रत्यक्ष अध्यापन करीत असताना मूल्यसंक्रमण करावयाचे आहे या भूमिकेतून अध्यापन याबाबत आपला काय अनुभव आहे ?

प्रश्न ४ : मराठीच्या पाठ्यपुस्तकाच्या अध्यापनाच्या अनुषंगाने मूल्य रुजविण्यासाठी आपण कोणकोणते उपक्रम घेता ? त्या उपक्रमांचे आयोजन कसे केले जाते ?

प्रश्न ५ : बिघडलेल्या सामाजिक वातावरणामध्ये मूल्यशिक्षण देत असतांना कोणती खबरदारी घेतली जावी असे आपणास वाटते ?

प्रश्न ६ : मूल्यशिक्षण यशस्वीरीतीने देता यावे यासाठी तुम्हाला प्रशिक्षण असावे असे वाटते काय ? अशा प्रशिक्षणात कोणकोणत्या गोष्टींचे उद्बोधन व्हावे ?

प्रश्न ७ : विद्यार्थ्यांत संक्रमित होणाऱ्या मूल्यांचे मूल्यमापन कसे करावे ? हे मूल्यमापन अधिकाधिक वस्तुनिष्ठ व विश्वसनीय कसे करता येईल ?

परिशिष्ट - ड

मुलाखत घेतलेल्या अध्यापकांची यादी

अनु.	अध्यापकाचे नाव	शैक्षणिक पात्रता
१)	श्री. दिवटे एस.एच.	एम.ए., बी.एड्.
२)	श्री. पाटील एम.एच.	एम.ए., बी.एड्.
३)	श्री. काळे जे.टी.	एम.ए., बी.एड्.
४)	श्री. चव्हाण एस.बी.	एम.ए., बी.एड्.
५)	श्री. गायकवाड जे.डी.	एम.ए., बी.एड्.
६)	श्री. माळी एस.एम.	एम.ए., बी.एड्.

परिशिष्ट - इ

पाठ निरीक्षण सूची

अनु.	अध्यापकाचे नाव	पाठाचे नाव	दिनांक व वेळ
१)	प्रा.सौ. के.बी. नलावडे	मोत्यांचे पीक इ. ११ वी	६-९-८९ १-५० ते २-३०
२)	प्रा. यु.डी. कदम	कोलंबो दर्शन इ. ११ वी	७-९-८९ १०-०० ते १०-४५
३)	प्रा. बी.एन. शेळके	सामाजिक लोकशाहीचे प्रणेते : डॉ.बाबा-साहेब आंबेडकर	८-९-८९ ९ ते ९-४५
४)	प्रा.श्रीमती एम.के. डुके	नागोबा पाठक इ. ११ वी	९-९-८९ १-४५ ते २-३०
५)	प्रा.श्री. एल.एच.लावंड	हे जग मी सुंदर करून जाईन इ. ११ वी	११-९-८९ १-५० ते २-३०
६)	प्रा.सौ. के.बी. नलावडे	मारूड (विंचू चावला) इ. ११ वी	१३-९-८९ १-५० ते २-३०
७)	प्रा. बी.एन. शेळके	पद्य - तुकाराम अभंग इ. ११ वी	१४-९-८९ ९ ते ९-४५
८)	प्रा.श्रीमती एम.के. डुके	अंधारनगरी बेबंद इ. ११ वी	१८-९-८९ १-४५ ते २-३०
९)	प्रा. यु.डी. कदम	झोपली ग खुळी बाळे इ. ११ वी	१९-९-८९ १० ते १०-४५
१०)	प्रा.सौ. के.बी. नलावडे	उशिराचा पाऊस इ. ११ वी	२०-९-८९ १-५० ते २-३०
११)	प्रा. एल.एच. लावंड	शिक्षण सर्वांना मिळाले पाहिजे इ. १२ वी	२१-९-८९ १-५० ते २-३०

परिशिष्ट- इ (पुढे चालू...)

अनु.	अध्यापकाचे नाव	पाठाचे नाव	दिनांक व वेळ
१२)	प्रा. श्रीमती एम.के. डुके	जशी संस्कृती तसे हत्यार इ. १२ वी	२२-९-८९ १-४५ ते २-३०
१३)	प्रा.सौ. के.बी. नलावडे	माणस जगतो कशासाठी ? इ. १२ वी	२३-९-८९
१४)	प्रा.यु.डी. कदम	आचार्य दर्शन इ. १२ वी	२३-९-८९ १० ते १०-४५
१५)	प्रा. बी.एन. शेळके	मिषामिसे जन परीक्षावे इ. १२ वी	२५-९-८९ ९ ते ९-४५
१६)	प्रा.सौ. के.बी. नलावडे	शांताचेया घरा इ. १२ वी	२६-९-८९ १-५० ते २-३०
१७)	प्रा.श्री. एल.एच. लावंड	घनश्याम सुंदरा इ. १२ वी	२७-९-८९ १-५० ते २-३०
१८)	प्रा.बी.एन. शेळके	स्वास आवाहन इ. १२ वी	२८-९-८९ ९ ते ९-४५
१९)	प्रा.श्रीमती एम्.के.डुके	माझी माय सरसोती इ. १२ वी	२९-९-८९ १-४५ ते २-३०
२०)	प्रा.श्री. यु.डी. कदम	शापित मी तागमतो इ. १२ वी	३०-९-८९ १० ते १०-४५

परिशिष्ट - फ

दिलेल्या मूल्यांव्यतरिक्त पाठांतून प्रतिबिंबित होणारी आणखी काही मूल्ये

प्रश्नावलीच्या प्रश्न क्रमांक १२ व १३ च्या स्तंभ क्रमांक ३ मध्ये इयत्ता ११ वीच्या गद्य व पद्य पाठातील तसेच प्रश्न क्रमांक १४ व १५ च्या स्तंभ क्रमांक ३ मध्ये इयत्ता १२ वीच्या गद्य व पद्य पाठातील अनुस्यूत असलेली मूल्ये दिलेली होती व या व्यतिरिक्त आणखी काही मूल्ये पाठातून प्रतिबिंबित होत असल्यास त्यांची नावे स्तंभ क्रमांक ४ मध्ये नमूद करण्याची विनंती अध्यापकांना केलेली होती. स्तंभ क्रमांक ४ मध्ये नमूद केलेली दिलेल्या मूल्यांव्यतिरिक्तची आणखी काही मूल्ये पुढीलप्रमाणे आहेत :

इयत्ता ११ वी गद्य पाठ

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	स्तंभ क्र. ४ मध्ये नमूद केलेली मूल्ये
१)	पाखाल बालक परिगुरवणे	भक्ती
२)	फौज भागीरथीस पार गेली	युध्दकौशल्य, समयसूचकता
४)	तीन चंद्र	मानवी प्रेमाविष्कार
५)	आमची कैफियत	दास्यमुक्ती विचारांचा परखडपणा
७)	मोत्यांचे पीक	अन्न हे पूर्ण ब्रह्म (भूक श्रेष्ठ)
८)	न्या. महादेव गोविंद रानडे	नेतृत्व, बहुश्रुतता
९)	कोलंबो दर्शन	राष्ट्र प्रेम, भूतदया
११)	नागोबा पाठक	अकृत्रिमपणा
१२)	हे जग मी सुंदर करून जाईन	साहित्य प्रेम
१३)	झाडीचे दिवस	निसर्गाबद्दल कुतुहल
१४)	वाट	दुर्दम्य इच्छा

परिशिष्ट - फ (पुढे चालू...)

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	स्तंभ क्र.४ मध्ये नमूद केलेली मूल्ये
१५)	`माणूस` ची जन्मकथा	प्रामाणिकपणा
१६)	अंतराळ शोध	साहस
१८)	पाणी	वृक्षासंगोपन
२०)	चल आणि महाल	अज्ञान व गुलामगिरीविषयी तिरस्कार

इयत्ता ११ वी पद्य पाठ

३(आ)	माऊड	गुरूची कृपादृष्टी
१४)	जगण्याचं पात्र	संवेदनशीलता
१६)	आभाळ	कृतज्ञतेची भावना
१७)	लपक झपक झाडांतून	काव्यात्मता
१८)	कबीरा	सामाजिक अन्यायाविषयी चीड

इयत्ता १२ वी गद्य पाठ

१)	माळेकराचा दृष्टांत	सदाचाराचा स्विकार
२)	आरमार	वृक्ष प्रेम
४)	जशी संस्कृती तसे हत्यार	मुत्सद्दीपणा-व्यवहार चातुर्य
८)	सक्त मजुरीत मस्त	खिलाडूवृत्ती

इयत्ता १२ वी पद्य पाठ

२(ड)	तुकाराम	समाजप्रबोधन
४)	धनश्याम सुंदरा	नम्रता-लीनता
९)	या दु:खाच्या कढईची	श्रध्दा
१५)	बाप रे	दारिद्र्याविषयी चीड